

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

Δρ Γεώργιος Ν. Αικατερινίδης
 τ. Δ/ντής Ερευνών Κέντρου Λαογραφίας
 Ακαδημίας Αθηνών
 Επίτιμος Αντιπρόεδρος της Ι.Λ.Ε.Σ.-Μ.

ΜΝΗΜΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΩΝΣΤ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ (1927-2019)

Ο Ν. Κ. Μουτσόπουλος, Καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, χαλκέντερος επιστήμονας με αξιοθαύμαστο πολυσχιδές έργο, γεννήθηκε το 1927 στην Αθήνα με καταγωγή από τα Λαγκάδια Γορτυνίας, το χωριό με τους μαστόρους της πέτρας, και απεβίωσε στις 13 Μαρτίου 2019 στην

Θεσσαλονίκη, της οποίας διετέλεσε εξέχον κοινωνικό μέλος κατά την 60χρονη και πλέον μόνιμη και συνεχή εκεί κατοίκησης του.

Απεφοίτησε από την Αρχιτεκτονική Σχολή του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου το 1953 και συνέχισε με υποτροφία σπουδές Αρχαιολογίας στην Σορβόνη. Μετά την έγκριση και δημοσίευση της διδακτορικής διατριβής του, διορίστηκε επιμελητής στην έδρα Αρχιτεκτονικής Μορφολογίας και Ρυθμολογίας του Ε.Μ.Π. και μετά διετία υπέβαλε διατριβή για υφηγεσία.

Το 1958 εξελέγη παμψηφεί τακτικός καθηγητής στη νεοσύστατη Αρχιτεκτονική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στην έδρα Αρχιτεκτονικής Μορφολογίας και Ρυθμολογίας, όπου δίδαξε όλα τα σχετικά μαθήματα μέχρι το 1996, έτος συνταξιοδοτήσεώς του, συνεχίζοντας και ως ομότιμος καθηγητής εναργέστατη δραστηριότητα.

Δίδαξε επίσης σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού και σε Ιδρύματα, καθώς και στη Θεολογική Σχολή (Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία) του Α.Π.Θ., της οποίας ήταν προσέτι πτυχιούχος, είχε δε ταξιδέψει για μελέτες και έρευνες σε χώρες της Ευρώπης, καθώς και στην Αμερική, Αίγυπτο, Β. Αφρική, Ινδία, Κίνα, Ιαπωνία, Μογγολία, Ρωσία, Σιβηρία, επίσης στον Μικρασιατικό χώρο, στην Τουρκία, Συρία, Παλαιστίνη, Ιορδανία και Περσία (Ιράν).

Ήταν από τους ιδρυτές του Επιστημονικού Συμβουλίου του Διεθνούς Ινστιτούτου Φρουρίων και Πύργων, καθώς και του Ελληνικού Τμήματος του I.CO.MO.S (Conseil International des Monuments e des Sites) και εμπειρογνώμων στην Επιτροπή αναστηλώσεως του Πανιέρου Ναού της Αναστάσεως στην Ιερουσαλήμ.

Ακάματος πάντοτε, πέραν του διδακτικού έργου του, είχε διενεργήσει και πολύχρονες ανασκαφές σε περιοχές της Μακεδονίας και στην Εύβοια και είχε μελετήσει και δημοσιεύσει, στην ελληνική και σε άλλες γλώσσες, πολλά βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία εκκλησιαστικής και φρουριακής μορφής, με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του ελληνικού χώρου να έχει πρωτεύουσα θέση στο εντυπωσιακά πλούσιο συγγραφικό έργο του, όπου περιλαμβάνονται και οι επόμενες μελέτες για την περιοχή Σερρών—Μελενίκου:

— «Δύο σεραϊκά σπίτια», *Σεραϊκά Χρονικά* 4 (1963), σελ. 275–294 (δείγματα τοπικής λαϊκής αρχιτεκτονικής, που διασώθηκαν από την καταστροφή της μεγάλης πυρκαγιάς από τους Βουλγάρους το 1913).

— Τα «ακιδιογραφήματα» του Παγγαίου, Αθήναι 1969 (αναδημοσίευση: *Σερραϊκά Χρονικά* 12, 1996 (σελ. 43–76, με 44 εικόνες και 76 πίνακες).

— «Le Sgraffites du Pangaion» στον τόμο «*In Memoriam Panayiotis A. Michelis*», Αθήνα 1971, σελ. 482–489, πίν. XXXIX—LVI.

— «Το αρχοντικό των Μπάμπουρα στο Μελένικο. Συμβολή στη μελέτη της Βυζαντινής αστικής Αρχιτεκτονικής». *Επιστημονική Επετηρίδα Πολυτεχνικής Σχολής Α.Π.Θ.—Τμήμα Αρχιτεκτόνων*, τόμ. 9 (1982), σελ. 234–344.

— «Το βυζαντινό κάστρο της Ζίχνας. Συμβολή στη μελέτη ενός βυζαντινού οικισμού στην περιοχή Στρυμόνα». *Επιστημονική Επετηρίδα*, ό.π., τόμ. 10 (1986), σελ. 163–338 (παρουσίαση: *Σερραϊκά Χρονικά* 11, 1993, σελ. 229–231, Γ. Ν. Αικατερινίδης).

— Ενδιαφέρουσα για τον σερραϊκό χώρο είναι επίσης και η μελέτη του «Η περίτεχνη καλύβα Σαρακατσαναίων» στα *Πρακτικά Συνεδρίου* (Αθήνα 1983, σελ. 123–128), που πραγματοποίησε το 1983 στην πόλη των Σερρών το εκεί «Λαογραφικό Μουσείο Σαρακατσαναίων» (βλ. ομότιτλη μελέτη Γ. Ν. Αικ. στα *Σερραϊκά Χρονικά*, τόμ. 10, 1989, σελ. 121–136, η οποία ανατυπώθηκε με αυτοτελή σελιδαρίθμηση, κεκοσμημένη μάλιστα με ειδικό γι' αυτήν σχέδιο σαρακατσάνικης καλύβας, ευγενική προσφορά του τάλαντούχου σχεδιαστού και φίλου καθηγητού, ο οποίος διετέλεσε και Επίτιμο Μέλος της Ι.Λ.Ε. Σ.– Μ.).

Παράλληλα με το συγγραφικό έργο του, είχε οργανώσει και πληθώρα συνεδρίων, τονίζοντας συγχρόνως με ομιλίες και ποικίλα δημοσιεύματα τη σημασία της παραδοσιακής λαϊκής αρχιτεκτονικής στις επιμέρους μορφές και εκφάνσεις της. Είχε οργανώσει επίσης, Αρχείο Αρχιτεκτονικών Αποτυπώσεων εκκλησιών, μονών, αρχοντικών και κάστρων της Μακεδονίας και της Θράκης, καθώς και Μουσείο Προπλασμάτων παραδοσιακών αρχιτεκτονικών κτισμάτων της Μακεδονίας (αγροτικών, αστικών και εκκλησιαστικών), στο Λαογραφικό και Εθνογραφικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, στην ίδρυση και λειτουργία του οποίου σημαντικά συνέβαλε, μερμινώντας ο ίδιος προσωπικά για την αναστήλωση του παλαιού αρχοντικού όπου αυτό στεγάζεται, διαμορφώνοντας συνάμα και τον εξωτερικό του χώρο, διετέλεσε δε επί μακρόν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του.

Ο αοίδιμος Ακαδημαϊκός Καθηγητής, με το Διεθνούς κύρους εντυπωσιακό έργο του, επαξίως είχε τύχει πολλών τε και ποικίλων τιμητικών διακρίσεων, μεταξύ των οποίων η απονομή εις αυτόν του Ταξιάρχη του Φοίνικα από την Πολιτεία μας και του οφικίου του Μεγάλου Άρχοντος Δεπουτάτου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, η ανακήρυξή του σε Μέγα Ευεργέτη και Άρχοντα της Ιεράς Μητροπόλεως Ιερισσού, Αγίου Όρους και Αρδαμερίου, η απονομή του Ανωτέρου Ταξιάρχη Τιμής από την Ιταλική Δημοκρατία και του τίτλου του Ιππότη από την Γαλλία, η ανακήρυξη του σε διδάκτορα των Πανεπιστημίων Σόφιας και Φιλιππουπόλεως, η ανακήρυξη του επίσης σε επίτιμο δημότη αρκετών πόλεων της χώρας, και αναρίθμητες άλλες, κατά καιρούς διακρίσεις, ενώ η Πολυτεχνική Σχολή τού Α.Π.Θ. του αφιέρωσε το τρίτομο έργο «Αρμός», το 1990, για τη μακρόχρονη πνευματική προσφορά του, με συνεργασίες Ελλήνων και ξένων επιστημόνων.